

СНІЖНИЦЯ ПЕРЕРИВАЄ РАТУНКОВУ АКЦІЮ

ЧИСЛО ЖЕРТВ РОСТАЄ ДО ПІВТОРА СОТКИ ЛЮДИЙ.
БОСТОН, 6. листопада. — Після тимчасових неспоконв. обчислень число жертв у людях, що потонули від повені в самому стейті Вермонт, вносить до 60 осіб.

На велике диво, в місті Монпельє, яке води відтіляні зовсім від світа, погубив один чоловік. Зате там шкідливі матеріали найбільш; рахують, що вони виносять у тому одному місті до 10 мільйонів доларів.

Ратункова акція зпершу була направилася досить добре, але нині кожен 2 години сполука на Вермонт налетіла страшна сніжниця, яка поклала крах ратунковій акції та підняла число жертв у людях. Богато людей, що загоріли від простудні підчас повені, тепер загоріли на запалення та померли. Число жертв зараз дійшло до півтора сотки.

КОНГРЕС НАРЕШТІ РУШИВСЯ ДО РАТУНКОВОЇ АКЦІЇ. КОМІТЕТ СКЛИКАЄ НАРАДИ.

ВАШИНГТОН, 6. листопада. — Велике нещасте, що налетіло ново-англійським стейті, наразі пробудило федеральний уряд та конгрес до ратункової акції.

У Капітулу відбулися нині наради спеціального комітету палати послів для справ повені. Народи скликає представителі комітету конгресу Рід з Іллінойс, який, отворяючи наради, признав справу допомоги жертвам повені найголовнішою нутріною справою Злучених Держав під теперішню хвилю.

УРЯД РОЗКРИВАЄ ШПОНАЖУ НАД ПРИСЯЖНИМИ.

СЕНЗАЦІЙНИ РЕВЕЛЯЦІЇ З КОНФІСКОВАНИХ ДОКУМЕНТІВ.
ВАШИНГТОН, 6. листопада. — Федеральний уряд почав нині подавати до публічного відома документи, заборані агентами уряду в канцелярії детективного бюро Бернса в Вашингтоні, а відносяться до слідження за присяжними судами, що мали судити Фола й Сінклера за нафтові обманства.

Перша збірка документів показує, що агенти Бернса вишуквали дані про кожного члена лави присяжних судів. Уряд оголосив, що агенти доносили про кожного присяжного та скільки се коштувало бюро Бернса. З рахунків, предложених агентам, виходить, що денний кошт удержання такого агента виходив до 20 доларів. Агенти слідств не тільки за самими присяжними, але за кожним чоловіком, з котрим говорив присяжний.

Уряд догадується, що агенти вели подібне слідство про кожного чоловіка, що був поставлений на лісті кандидатів до сїх лав, і уряд старается найти на се докази.

ДУШІТЕЛЬ ЖІНОК ЗАСУДЖЕННЯ НА ПОВИЩЕННЯ.

ВІННІПЕГ, Ман., 5. листопада. — Тутешний трибунал судів присяжних признав Ірла Нелсона, звісного душителя жінок винним морду через удушення двох жінок у Вінніпегу. Суддя Дайзарт засудив його на сім років на повіщення. День езекуції назначено на 13. січня 1928 р.

Нелсон заявив, що він є невинний злочинц, за який його засуджують. В обороні Нелсона зізнавала лише його жінка й тітка, що прибули до Вінніпегу з Пало Алто у Каліфорнії. Оборонцеві Нелсона відіклик на сім підстав, що його клієнт є несповна розуму, бо втік з дому для божественних.

БІЛКА КАЛКІ-ВІТЕРАНА З РОЗБИШАКАМИ.

НЮ ЙОРК, 6. листопада. — Іван Зубай, 32-літній ветеран великої війни, який тепер як нічний клерк у готелю Ле Марксіс свідомо 5 тижнів жив в'язнем при своїм столі, коли до нього підійшло двоє людей, з черевками та фляшкою у руках. Зубай думав собі, що се певно люди попилися та дурбляють бредом, коли нагло вони оба підняли револювері Зубаєву до грудий та казали видати собі з огнетревалю каси дорожності, які там находяться.

Зубай мав приказ від заряду готелю не протинувати на случай нападу розбишака, але він не був з тих, що піддаються добровільно розбишкам. Хоча на війні втратив він два пальці руки, він кинувся на першого напасника та став з ним борнякати. Другий заряд вистріляв до нього з револювера, але не пошив. Другий вистріл те не пошив, а по третім вистрілі Зубай упав. Босі розбишаки вже далі не пробували рабувати готелю, але кинулися на вулицю до жудчого на них атак. Зубай відіслав пам'яті, погіб до комити менеджера; зарплату виплатив і знова атак. Його відіслано до шпиталю, де лікарі не роблять надії на вицелення його небезпечного постралу у кишки.

На поміч нападеному Зубаєву поспішав нічний машиніст готелю Ілєас, але один з розбишака ударив його «блекжеком» по голові так сильно, що сей упав без пам'яті. Він не має тяжкої рани. Поліція шукає тепер напасників, які жили в готелі як гості.

НОВИЙ, ПРОСТО НЕАМОВИРНИЙ ЛЕТИЧНИЙ РЕКОРД.

МІЧЕЛ ФІЛД, Логн Аїленд, 6. листопада. — Відавський летун Алфред Вільямс осмілює нині на своїм літку шкортів 322 та 6 десятків миль на годину.

Е се найвища шкортів у летистві, а зробив сей рекорд Вільямс милом сильного вітру.

НОВА КНИЖКА КЕРЕНСЬКОГО.

НЮ ЙОРК, Н. Дж. — Видавництво Апелтон видало недавно нову книжку Керенського, бувшого російського прем'єра міністрів, написану в англійській мові під наголоюком: «Катастрофа». У тій книжці описується подія, що діялися в Росії від лютого до жовтня 1917 року й характеризується цілим ряд осіб, що брали в них участь.

КІЛЬОС Є АВТОМОБІЛЬ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНГТОН, 4. листопада. — У останніх 6 місяцях число автомобілів в Злучених Державах зросло о 7 відсотків (т. є. о 1,374,578) так, що тепер число усіх автомобілів доходить до 20,991,333.

Найбільший зріст числа автомобілів зауважено у стейтах Тенесі, Кароліна, Іллінойс, Нью Джерсі, Вест Вірджинія і Массачусетс.

З американських стейтів найбільше автомобілів має Нью Йорк, бо 1,704,987, Каліфорнія — 1,584,723, Пенсильванія 1,425,424, Массачусетс 697,404, Нью Джерсі 639,939.

ВИКОРИСТАННЯ НАФТОВИХ ПІЛЬ У ТУРЕЧЧИНІ.

КОНСТАНТИНОПЛЬ, 5. листопада. — Організують тут нове велике нафтове підприємство для використання нафтових багатих піль в околицях Мурфет, Бану, Батісу, Езраруму і т. п. Основний капітал нового підприємства буде вносити окол 1 мільон турецьких фунтів.

ТОРТУРИ ПО ВЯЗИЦЯХ І НОВІ АРЕШТУВАННЯ.

Недавно подали ми вістку про масові арештування молоді на Покутку. Тепер приїхали страхотники вісти від письменника Василя Стефаника, якому поліція забрала добу снів, учнів гімназії. Арештуваних спершу тримали в Сянтині, а потім перевезли до Коломиї. Там, а часі пересування поліцейські агенти змушували над арештованими в неможливий спосіб. Стефанік удався до начальника влад, щоб інтерв'ювати в справі побовів арештованих, але нічого не міг відіти. Арештованих відіслано до в'язниці в Станіславові.

Тепер знова подають часосні, що лавіаска поліція переевдала дурій трусів й арешти мав українською молоддю. Арештовано: Семена Букаля, Романа Шухевича і двоох братів Янурів. Дальше перевезено ревізію у маларя Михайла Ваича, а по ревізії його арештовано.

ПРАЦЮВАВ В КОПАЛЬНИХ 68 ЛІТ.

ПАНА, Ісл. — Майстер Метю Кловвер працював в майнах 68 літ. На днях скінчився йому 83 роки й він заявив, що тепер йому на відпочинок для нього.

НАГОРОДУ НОБЛЯ ЗА ЛІТЕРАТУРНІ ТВОРИ ПРИЗНАНО ІТАЛІЙСЬКІ ПИСЬМЕННИЦІ.

СТОКГОЛЬМ, 4. листопада. — Першу нагороду Нобля за найкращі літературні твори одержать італійська письменниця Грація де Елла, родом з Сардинії. Темою її повістей є події з життя бандитів з родиною острого.

Другу нагороду одержать, після всієї правдоподібності, норвезький письменник, Зигфрід Ундсет.

ВІННІПЕГ МАЄ ГОДИННИК, ЧО ЧИСЛИТЬ 300 ЛІТ.

Найстаріший годинник у Вінніпегу й один із шістьох найстаріших в Канаді є власністю Р. С. Стівенсона, крапця-піоніра з Вінніпегу. Сей годинник показується підпискою його родичів окол 410 літ. Годинник мавши бити в Корвезіс швейцарська скляні.

Купив його в Онтеріо від однієї голландської родини для Стівенсона й у запіді возів зроста до Малого Йорку, тепер Торонто.

Машини годинника, який буде мати до 300 літ, є з дерева, крім одного кошиця. Вага, що тягне, є старовіська й при тиску, кошиця з яблоні, а старовіський маятник годинника пеначе готовий міряти вічність.

НІС ПОЗВАЛЯМ!

В Глібові, повіт Скалат, заложено зараз, як тільки прийшла війська про страші знищення повні на Падірю, Допомоговий Комітет, зложений з місцевих громадян. Комітет звернувся писемним поданням до старости в Скалаті про дозволу на свою збірку, мотивуючи такою відомою тим, що, мовляв, шойно створюється якась окремі комітети (очевидно, «сплоченні») та шойно потім можна буде передовити збірку.

Проти цієї нечуваної заборони вініс Комітет рекур до тернопільського воєводства, звертаючи йому увагу на те, що українське святуство, знищене повністю, без кусника хліба, без дажу над головою, без жадної помочі з шівідки, не може чекати, аж староста надумається створити якийсь свій комітет.

Ось така підмога владі для жертв повні.

ДОЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВІЗНІВ.

По тормах Волни сидять безліч політичних в'язнів. Про їх положення загал дуже мало знає, а відносини там куди гірші ніж по галицьких в'язницях. Волніські політичні в'язні позбавлені навіть читання книжок. Часто родини в'язнів висилають ім бажані книжки, але взаємні ніколи тих книжок не може бачити. Лежать вони місяцями у цейфурі, а відтак вистратити назвисько автора, бо їм заборонити доступ до в'язня. До таких нецензурних авторів належить навіть: Кавецький, Бравек, Пляхавий і інші.

КУЛЬТУРНИЙ СВ'ЯЗОК З ЗАКОРДОНОМ.

До Києва приїхав заступник голови всеукраїнського товариства культурного зв'язку з закордоном Севастіанов. У розмові зі співробітником РАТАВ Севастіанов сказав:

«В часі святкування десятих роковин Жовтневої революції на Україну приїде понад тисячу закордонних гостей, серед них делегати культурних та наукових діячів американських, англійських, французьких, китайських, японських та белгійських, а також діячі Ліги для боротьби проти колоніального пригноблення та відомі поети країн заходу та сходу». Севастіанов далі заявив, що за останні чотири «спостерігається значне збільшення інтересу з боку західно-європейської інтелігенції до СРСР, зокрема до України. Закордонні делегати, що ще недавно були на Україні, у своїх листах до товариства культурного зв'язку з закордоном переказують про те величезне враження, що на них справила Україна, та культурна робота, що тут проводиться. Зріст інтересу до України спостерігається й в Туреччині, куди недавно виїхала голова та-ва культурного зв'язку Каїшева. На прикличі Севастіанов передав, що Україна одержала запрошення на всевітний конгрес американців, що найближчим часом відбудеться в Америці.

ЖІНКИ НЕ ПОВІННІ КУРИТИ.

На ньюйоркському конгресі американського «Т-ва для медифікаційних дослідів» др. Баргер мав відіти про шкідливий вплив тютюну на жіноче здоров'я. Віс заявив, що нікотина убиває дітей і що поширення жіночого курення між жіноцтвом збільшує диточу смертність. Нікотина затроєму нервову систему дитини ще перед її народженням і досідаї ствердили, що діти часто божевільні наслідком затроєння нікотиною. «Біло 1000 дітей уроджених від матерей-курильниць умирає не доживши до 2-ох літ» — такий є висновок д-ра Баргера.

ЗАСУД УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Справа студентів Борисевича і Гроїського, яка була вже кілька разів розглянена судовими властями, врешті покінчилася. Окружний суд в Багаті засудив їх на кару 8 років в'язниці за перефронтацію вивчових матеріалів.

ПАЛАТА ДЛЯ КОНЬЯКІВ.

Пала Пій XI, затвердивши план будівлі нової палати, де буде збиратись коньяк. До цього часу церемонія вибору нового пали відбувалася у Сикстинській капеллі і там треба було робити тимчасові келії для членів коньяк. так, що величезні ватиканські сали перетворювалися. Нова палата матиме 70 великих мешканців для кардиналів і 50 мешканців для членів саї. Галерія першого поверху буде прикрашена образами. Палата коштуватиме 50 міль. лір.

НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ВЗИВАЄ НІМЦІВ ВІДМОВИТИСЯ ВОЮВАТИ

ГЕНЕРАЛ ШЕНАХ ТВЕРДИТЬ, ЩО СЛІДУЮЧА ВІЙНА ЗНИЩИТЬ ЦИВІЛІЗАЦІЮ І ЛЮДСЬКІСТЬ.
БЕРЛІН, 5. листопада. — На зборах «Ліги Гуманітаріан» говорив тут у минулу п'ятницю генерал, барон фон Шенах, бувши командант в часі Світової Війни. Його бесіда викликала загальне зачудовання, бо взивав він у своїй промові німецький народ, щоб відмовився цілком воювати у світовій війні.

Після його сів слідуєча війна буде вестися виключно при помочі габів і знищить не тільки цивілізацію, але також і людськість. «Тепершня війна є лише бізнесовою справою», сказав Шенах. З сїєї війни користають тільки нечесні промисловці й політики. Питанням є лише, як довго будуть ще народи віддавати свою судбу у руки кількох невіддальних і самолюбних людей». У дальшій своїй бесіді твердив Шенах, що одним способом запобігти війні є зменшити напруження між поодинокими державами. Дальше сказав він, що рух, струмлячий до міжнародного замирення, є далеко сильніший у многих державах, як у Німеччині, хоч у Цікаво записалося до Мірової Ліги у останніх тижнях 92,000 а у Дортмунді 9,000 осіб.

ПОЛЬСЬКИЙ ВОЙН МІСЦЕМ ЗАМЕШКАННЯ НЕЗАМОЖНИХ ПОСІВ.

ВІДКРИЛА СЕ ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ В ЧАСІ РЕВІЗІЇ В УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА.

ВАРШАВА, 6. листопада. — Деякі незаможні посли польського союму мали уживати соймового будинку як мешкання. Про се переконались польська поліція в часі наїзду на квартиру українського сельського посла, підписуючись на посольську незайманість. Наслідком сього протесту поліція звернула усі конфісковані документи й забрала зг соймового будинку.

ДВОБОЙ НАСЛІДКОМ АНТИСЕМІТСЬКИХ ЗАВОРУШЕНЬ НА УГОРЩИНІ.

ІТАЛІЙСЬКІ ДЕПУТАТИ НА ТОРЖЕСТВІ ВІДСЛОНЕННЯ ПАМ'ЯТИ КАКОШТОВИ.

БУДАПЕШТ, 5. листопада. — Недавні антисемітські заворушення студентів університету у Будапешті спричинили численні двобої між мадярськими а жидівськими студентами. Два двобої вже відбулися й закінчилися покаліченням мадярських студентів їх жидівськими товаришами, а окол 40 має відбутися у недалекий будучині.

Організація студентів-націоналістів заявила, що дасть повну сатисфакцію з оружжям в руках студентам Жидям, коли вони сього зажадають. В недалеку відбудеться недалеко Будапешту кілька таких поєдинків.

До Будапешту прибула саме італійська делегація на торжество відслонення пам'ятника мадярському патріоту й революціонеру, Людвікові Кошуту. Державний секретар Е. Бродеро буде репрезентувати Італію, де Кошуту жила 30 літ. На се торжество має прибути сто чл. роск. в 2000 делегатів. Цілий Будапешт прикрашений є національними прапорами.

ОБХІД 10-ЛІТНЬОГО РІЧНИЦІ РЕВОЛЮЦІЇ ВІДЧІВАЄ ВІЩЕ В МОСКОВСЬКІЙ ОПЕРІ, ДЕ ЗБІРАЛИСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА, МОСКОВСЬКОГО СОВІТУ І ЗАГРАНІЧНІ ДЕЛЕГАЦІЇ.

МОСКВА, 6. листопада. — Москва обоходил ввчра величаво 10-літню річницю Жовтневої революції. У московській Опері зібрався представники правительства, московського союту й заграничні делегати.

Будинок Опері прикрашений чудово. На підвищенню, на естраді, уміщено бюст Леніна з червоним прапором, знятим над ним в ззаду поставлено почесну сторожу з червоними прапорами.

Головним бесідником був М. Бухарін, який промовляв в імені Центрального Комітету комуністичної партії й величав Жовтневую революцію. З заграничних делегатів промовляли Француз Генрі Барбюс, С. Саксганда, Фінлянд, комуністичний посол з Великої Британії й Кієра Петкін, німецька комуністка.

Наступама також винин бездурних гратувлятих телеграм між демонстраційними вівчачи у Харкові, Ленінграді й Москві.

В часі перерви між промовами члр співав революційні й інші, а ціла аудиторія прилучалася до співу хором.

Подібні демонстрації ввч відбувалися теж у явних містах по цілій Росії.

Вечером всі учасні, що вели до Червоного Скверу, зійшлися на масовий народ, які, машинуючи, спітали революційні пісні, а всю комунікацію треба було зберігати.

"JYVODODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Published weekly except Sundays and holidays
at 60 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Delivered at Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 10, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		PERCIPUATIA:	
Three cents a copy.		Подорожжя часом три центи.	
One year	\$ 7.00	В рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На пів року	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Foreign and Foreign City Rates:		В Дікарі Канті і Загаришню:	
One year	\$10.00	В рік	\$10.00
Six months	\$ 5.00	На пів року	\$ 5.00
Three months	\$ 2.75	На три місяці	\$ 2.75

Address: "JYVODODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕМА ТО ЯК ПРИЯТЕЛІ

В своїй часі загдували ми про книжку французького подорожника Егенова "Польон-Польон", в якій він не дуже то рожево глядять на будучисті Польщі, якій призначають добре будучи на службі в польській армії та подорожуючи по Польщі. Книжка та викликає серед поляків велике негодово-вання. Та нічим це негодово-вання в порівнянні з тим обуренням, яке викликає стаття, яку поміщено в французькому науковому журналі "Л'Еспр" під наголовком: "Подорож до краю Поль-ляків". Тільки завдяки тому, що зміст цієї статті передає краєва польська преса, можна було про те згадати і на сторінках старокраєвих українських газет. Навіщо польський цензор не був би допустив тих гірких слів правде до українських часописів. В статті її читавмо так:

"Польак — який це мізерна раса, які малі люди, як розпучує максінерія у всім — у добрім, лихим байдукам. Вістуніста розмаку навіть у матеріальній продукції, публічні садки до тисці сімці, пам'ятники з карикодними розмірами. Все, що робить Польак, зроблене під підкохом скриті кенастива, що паралькує їм долони та кривити/лає. А на ті такі краєвиди — вони, з іншими гніомі, вдоволених з себе самих. І правлять так, як править невідомі, діврашівши владні".

"В польських душах немає місця ні для розпучу, ні для живнових протестів, ні для сатанізму на російський зразок; коли йде боротьба за правду, ніхто за неї не заявляється й ні-хто проти неї: нові пустаєшні й порожняча, гладка підлість, прибрана у брутальні жести супроти слабих, в судальній же-сти супроти сильних... А тоді, що за насолода, або що за ту-ла жорстокість. О не даром були Польакі невідомими. Не-оглядіо збільшено їх з кайдан, але слівді, що остали з тих кай-дан, не сядя затерти".

"Чемність Польаків славна на весь світ. Це питома чемність: Фальшива умішка й те "прошен шановного пана", що з сис-тимо добувається з їхніх уст, неначе якийсь смердюча рідина. А коли ця чемність змінюється у підлість, то осягає не-зрівняний ефект. Нікий нарід на світі не перевищує Польаків й шутці підлизувати сильним та багатим. Нішнішні провід-ники незалежної Польщі відбували перед 1914 р. прогулянки до царя та цесаря, чоголивали в передкохні міністрів, жерба-ючи хочби про наймізерніші ордери. Польакі є вічними акторами. Ніколи не йдуть через шутку серйозно. Немає се-ред них ні одного геніального тина піде, ні в торговлі, ні в лі-тературі, ні в армії. Любоб правди чука Польаків. У польській мові навіть слова, що означають правду і справедливості, ви-даються смішними, дивовижними, незвичайними. Правда для них недоступна і все находитиметься поза обсягом їхніх думок".

Страшний це оід, а болючий для Польаків особливо тим, що походить від — приятелів Французів.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В АМЕРИЦІ.

(Реферат виголошений грім. Осипом Стеткевичем на Четвертій Конгресі Об'єднання).

(Докладніше).

Він може сказати, що я від-шався тут не в своє діло, що такі справи до шкільного ре-ферату не належать. А я на-таки докажу, що раші по-мій стороні, бо хто-ж, прошу, о-ридує найміш парохіальними школами, як не наші священни-ки? Вони-ж є вселадними "босами" по наших церковних громадах. Коли же який укра-їнський священник тримає ко-торих руку з народом, то ще-пін біди, ще з ним можна при-йти до якогось порозуміння, але як-то парохіальний "бос" держить руку з єпископом, як-в своїх вірників уважає лише за діячу корову — ну, то як-в думає? Чи та, те, щоб в "лого" парохії була така народна шко-ла, про яку ми ось-тут говори-мо?

З того для нас наука, що ми в тій справі на наше задоволе-нє духовенство уповати не мо-жемо. Не можемо, очевидно, також вдатися силою до я-коїнебудь парохіальної школи, і її проти воли парохії реформу-вати. Нам зараз скажуть, що ми не платимо парохіальної ко-лекції, що ми в ідеї простими народними криницями, на ро-ду (особливо краша познина роду людського) підпоре сло-ва свого "єгомостя" — і ми му-симо з дотичної парохії давати ногам знати.

Застерегаюся тут з повним натиском, що мені ні в думі виступати проти своєї церкви, як проти нашого духовенства. Я реферує лише відомі всім факти, яких ніхто заперечити не в силі.

Ну, — подумає дехто — коли-так стоїть справа з нашими школами, коли вони є під без-посереднім впливом єпископа і прихильного йому духовен-ства, то деж тоді закладати на-шій народній школі? Де? — ли-тає. А деж як не по наших громадах? Парохія є собі па-рохія, а громада — це зовсім інший річ. Коли ми підемо до якоїсь громади закладати свою

рідну народну школу, то ми дотичних громади не будемо підкоряти, до якої церкви ми не належимо, але поставимо на місце наше проєктне: Чо-хочетам, люде добрі, мати та-ку українську школу, якою бу-демо самі орудувати, і з яко-буде хосен вам: випити діток-ки в хосен нашому народо-ви? Я думаю, що це загая на-ше нарід в Америці, що й то-гоступни не отемів, аби не бачи-ти в народній школі свого на-шого інтересу. Ну, а який та-навіть пришлося нам трошки з тою темнотою поборотися — то від чого-ж ми зовемо себе нащадками козацької чубатки?

IV.

Тепер приходиться черга на обговорення реформи школи. В чім проявляється та рефор-ма і як її переверсти?

Насамперед треба зреформу-вати фундамент цієї інституції, себто нарід, громаду. Громада мусить дуже добре і докладно освідомити собі нагу своєї школи та свої права й обов'яз-ки супроти неї. Ось найважли-віші правила і постанови:

Всі дотеперішні школи, у-держанні парохіями, відліди-ними громадами, подокимни-товариствами як окремими гуртками, не касуються, але за-довляють до себе однолітню си-стему у вихованні та навчан-ні дітвори, відповідно до пля-ну, регуляцію й інструкції Шкільної Комісії, вибраної Конгресом Об'єднання. Всі шкільні закони, дотичні ад-міністрації і ведення школи, ук-ладення Конгресу Об'єднання, а ви-коіне касуються цієї організації. Школою на місцях заря-джує місцеві Шкільна Рада, зложена з відпорушників ба-тьків шкільної дітвори, з пред-ставників тих товариств, які зложать на школу приписану статуту викладу, і з репрезентанів загального числа подоким-них членів. Всі ті чинники разом творять філію "Рідної

Школи", яка відлягає цент-ральній організації. Кожен ме-сцевець школи удержується свої-ми власними коштами, себто має відповідний будинок на на-уку, купує за свої власні гроші всі шкільні прилади та на-укові прибори й оплачує своїх учителів.

Наше громадянство мусить уже раз порозуміти, що школа то не якийсь заведений, де висидять дітвори на покуту за певне поведінне, чи за якісь інші діточки "злочини". Школа — се побіч церкви о-динка громадська установа, яка мусить мати відповідну по-вагу й пошану. Школа — се святина науки, де маленці ді-ти виховуються, навчаються різноманітного знання, припо-соболяються до практичного життя і формують свої харак-тери. Після школи даної нації пізнається й моральна вартість цієї нації. Се дуже добре розу-міють усі культурні народи і тому школа стоїть у них завжди на першій місці. Пора вже й нам вилізти з руського шка-ралупки на світ Божий та по-ставити свою рідну школу на висоті її завдань, відповідно з духом і вимогами бжучого ча-су.

Відповідна пошана нале-жить і служителям школи — народному учителю. У-читель — се не громадський наймит, котрий мусить кори-стися перед усіми громадськи-ми "босами" і виконувати са-по їх волю та забаганки. Коли-жаска громада рішлася відла-тити під провід відповідної людини свій найдорожчий шко-лу — свої діти, то хай же ця людина, сей провідник має собі відповідну до своєї пози-ції ціну. Як учитель кепський, то треба його відправити, але повага школи мусить бути за-повна й відповідно розпова-на.

Зреформувавши як слід фун-дамент школи — громаду, му-симо, очевидно, перевести ре-форму й нашого дотеперіш-нього учительства. Ось корот-кий начерк сей доконечної ре-форми:

Всі вчителі, котрі вчили-муть по українських народних шко-лах, обов'язані мати від цент-ральної шкільної управи відпо-відний учительський сертифі-кат та мають підчинятися

всім укладам і розпорядкам головної організації. До одерж-ання учительського серти-фікату треба мати приписане головною управою знання, а-ле на отриманне відповідного знання для всіх дотеперішніх учителів назначає теперішній Конгрес Об'єднання.

Кожий, учитель повинен-стояти на висоті свого ступня. Своім тактичним поведіннем та характеристично він має зде-лати собі любов і пошанован-ня шкільної дітвори, її батьків і всього українського грома-дянства. Він має бути правди-вим світлим серед своєї гро-мади і давати з себе як най-кращий примір тим, котрих він покликаний виховувати. Ви-тель, котрий ігнорує проти-питого головного гріха, не має місця в шановній сьє гро-маді. Пінство — се найстрашні-ша наша громада, а вчитель, котрий любить заглядати до чарки, не є виховник, але демо-рабізатор.

Щоб реформа нашої школи була повною й цілковитою, треба ще зреформувати й внутрішній устрій школи. Тут належить справа однолітнього науко-во плану, однакової шкільної системи, однакових шкільних підручників і т. п. Все те виго-товить Шкільна Комісія, яка буде знана під назвою "У-пра-ва Рідної Школи в Америці".

Шкільну Комісію вибирає ко-жнорічний Конгрес Об'єднання і надає їй повну автономію в усіх шкільних справах. Вона складається з п'ятиох членів, котрі після вибору сьєчас у-конституційся, вибіраючи зпоміж себе: голову, його за-ступника, секретаря, писаря і шкільного референта. Як Ко-місія має право консувати до шкільної роботи таких лю-дей, котрі окажуться до того спосібними. За свою роботу вона відповідала лише перед у-рядом Об'єднання, зглядно пе-ред Конгресом цієї організації.

V.

На загальні шкільні ви-датки устанавляється пості-лий Шкільний Фонд, який буде складатися з отенс доходів: 1) Кожний батько, котрий по-стає, свої діти до української на-родної школи, платити однораз-ову річну вkladку, означену кожнорічним Конгресом Об'єд-

нання. 2) Члени звичайні пла-тять річно \$1.00, члени спона-куючі — \$5.00, члени покрови-тальні — \$25.00. (За якісь на-значені заслуги для українсь-кої школи Конгрес Об'єднання може надавати дотичній людині титул почесного члена). Всі у-країнські громадяне, котрі ро-зуміють значіння своєї рідної школи на чужині, складають на шкільні потреби свої добровільні жертви.

Всі гроші, призначені на Шкільний Фонд, відікладуться до головної управи Об'єднання, якій тим фондом орудує і за-лого відповідає.

(Реферат поставив відпо-відні резолюції, які вже були проголосені).

СМЕРТЬ БУВШОГО УРЯДНИ-КА У. Н. СОЮЗА.

Дня 6. падолиста у Обори, у степі Ю. Юри, помер Степан Мельник, допоміжний член та колишній головний урядник У. Н. Союзу.

Покійний родився в Смілян-ці, повіт Лиско, в Галичині, в 1885 році. При смерті ма-в лише 42 роки. До Союзу при-ступив у місяць червня 1900 року.

На 13. конвенції У. Н. Союзу, що відбулася в Воляно, Ю. Юри, 14. вересня 1914 року, виборено його головним радним У. Н. Союзу, який то уряд він сповняв до гарисбурської кон-венції в 1917 році.

Він довб багато за розвій товариства й організації.

Покійний оставив жену Марію, котра є тепер головною радною У. Н. Союзу.

Похорон відбувся в сьєду, дня 9. падолиста, з дому жабоби 90 Вашингтон стріт, Обори, Ю. Юри.

Земля Йому Пером.

ТАЛУЕТ І АЛЬБІСТАНА

(З переказів Міллек Індіанів).

Один ватажок мав дочку Альбістану. Як прийшов час віддавати її, вона не хотіла нікого. А до того, що вона лю-дина свого-рідного брата Та-луета. Коли сестра довідалася про те, як її сестра забрався, а їй їй полюбилася са-мим. Брат і сестра жили са-мі для себе. Завалили любови-воє сестри Талует набрав вели-кої сили. На ловах не потребу-вав трудитися знаходити, лише гнав дичину живи до своєї ха-ти та там убивав її.

Жили так якийсь час, ніхто не дошкучував їм, ніхто не на-відувався до них. Раз захотів Талует мандрувати кулясь, а як Альбістана спекла вечерю, не прийшов ніхто їсти її. Вона ждала до самого ранку, а по-тім пішла за салом. Повіг діт-мандрувала, закінчила підби-ла знак леговища й огню. З того пізнала, скільки то скорше мандрував її брат. Втретину наїдло надогонило його й вер-нулася. Талует бачив диво до-копав; аж раз почув "голас по-пурка". З того затужив за рід-ною стороною та вернувся на-зад до Альбістани.

Але земліжні не давали обо-їм спокою. Дехто гдав, що треба би напасті на них і по-бивати. Проти того був сла-вський медисиним (чарівник). Кадав, що Талует має надпри-родну силу і не так легко його згадлати зі світа. Треба би-радне піймати його.

Піймали насамперед вни-дувача, а тоді ми відізнамо його. Прийшов внидувач. — Твої приятелі чули, що ти маєш тут що їсти. У нас ло-ви не конче дододу.

Талует приніс цілу куну су-шеного м'яса і шипку, також грукани лою. — Понеси це до свого селя-тай скажи, хай вони коли пі-дуть зі мною на лови.

— Понеси це до свого селя-тай скажи, хай вони коли пі-дуть зі мною на лови. Прийшли лови. Талует ска-зив їм підійхати в хаті, поки не закличе їх. Потім сам пішов до ліс. Чарівник тимчасом пе-ремінює у смерляку *) і скрився лежачи на Талуетовій стежці. Але Талует знав, де ле-жить звір. Обминув те місце ве-ликим колом.

Люде, що були в хаті, почув-ли на дворі голосний тупіс. По-тім роздався Талуетів голос: — Виходіть і забирайте собі мисо.

На дворі лежало багато карі-бу **) й лосів. Люде подоро-жували лише задери шкіри зі зві-рат і покаркти їх.

На другий день сказав Талу-ет: — Підемо нині ловити рибу, він ліпший в хаті, ніж вад не-закладку.

Виправився сам на море. Ко-ли вже був досить далеко, ча-рівник вийшов на шпіль гори і став вимахувати шнуром від-дука. З того зник страшний ви-хор. Але Талует зловив ви-хор у пляш і море спокійлося.

Люде в хаті почули від бере-га голосний шум і хлопіт. Та-лует крикнув: — Виходіть, заберіть собі своє м'ясо!

Войні пішли над беріс. Так було багато великої і дрібної ри-би. Потребували лише счи-стити її та позавішувати, що-би сушилися.

Того вечора сказав чарівник: — Попробуємо, хто з нас о-бох сильніший. Посідаю доволка, а чарів-ник став махати крилом моро-зюка **). Зараз став падати гу-стий сніг і неба, так холодно-діло, що всі люди тиснулися до-вогню. Талует загоровив у ме-дведю шкуру, а тоді потиснув-ся таким мороз, що вигас огонь а-луки тріскались ласе кусні ле-ду.

На другий день люде зібра-лися, щоб відіти. Альбістана прилягла це їм пінний обід. Після обіду сиділи вони та ба-каляли.

— Приберемося таї повер-немо додому, — сказав чарів-ник. Дав кожному пару оденчик-рогів; вони попричіпали собі ті рогі на голови.

*) Одрозок або водомороз (Alcedo) тропи бляшій від горобця, дуже гарно збираний, зверху зече-сеною, сподом темною. Лю-де не впадали в злітний зміс, до-дому тривали з ним. Також дроби робить і інших жуків. Та-кож і змії заперечують не раз у воду за-перечують і в воду. В Америці змії не заперечують воду. В Америці змії не заперечують воду. В Америці змії не заперечують воду.

*) Смерляк — хант. **) Карібу — rein, caribou.

Будете що прикрасу носи-ти тепер у селі? Вона дуже гар-на, — сказав Талует.

Ось тут є ще одна пара-рогів для тебе, коли хочеш, — відповів чарівник.

Сестра відтам, де снайла, да-ла знак перестороги, але Талу-ет узняв рог і приклав собі їх до голови. Як лише доторкну-вся, пририси йому до голови, розгадувалися дальше во-гу й обидва доволка відішли додому. Тепер люде віста-ли. Талует полишився прико-ваний до дерева.

Бідна сестра залилася сльо-зана. — Талует, вони мають уже тебе в своїх руках.

Узяла ніх, хотіла пересторо-жити. Але ніх не був настільки твердий. Вона пробує камінем, той також зомало твердий. Найшій найшла мушлю і нею вдалося їй згати трошки ри-гі. Та небаром мушля затупіла-ся, тому вона мусіла шукати нових мушль. Шо ранку йшла над беріс, збирала муш-лю, а потім працювала ними ший-день. То тяжка праця, поступав-помаленьку. І знову мусіла. Альбістана йти далеко, шука-ти нових мушль.

Одного дня збирала вона му-шль на вузькому кімці ший, що-виходив далеко на море. Змучилася, тому сіла відпочи-ти. І так заснула. Коли вона спала, надливш туди кит. Він заловився в неї таї збрив її сплячу. Все геть на отвертому морі пробувалися вона.

Тепер не поміг її плач. Му-шля була китовою жіночкою, жи-ти з ним у його хаті. Народив-ся син. Пераз було: вечером стоїть жінка і глядять на захід.

соція. Думала про бідного по-лоногого Талуета й дуже суму-вала. Запириміла це її теща. Спи-талася, чому вона так часто глядять у сторону заходу сон-ця. Альбістана розповіла їй свою пригиду. Стара на те: — Ти не добре ввзяла до визволення твого брата. Коли-ти була вважала свого брата. Коли-ти казала (гемані) і ним по-тягнула навколо наший рогів, то рогі самі від себе пообпа-дали.

Ті слова не давали спокою молодій жінці. Вона думала со-бі: "Коби то я мала бодий ку-сок червоного каменя, то мо-же вже колись найшла би на-града пії до мого бідного брата й освободила його". Дя-тинку її дуже бачко любили. Коли було заплаче, то кит за-брав робив щось таке, щоб за-бавити її. Велим терпеливо і з великим трудом навчила жи-вця дитинку слова: "Червоний Камінь". Навчила дитинку та-кож кричати це слово і плака-ти.

Вечером, коли батько був-дома, збривала так, що дитинка плакала і при цьому кричала: "Червоний камінь! Червоний камінь!" Батько дивувався, що дитина так довго кричить це слово.

Тепер уже мала жінка, що їй було потрібно. Стала роздуму-вати, чи не втекти би їй. Неба-ром вивадалася, де в кого (до-дому). Треба було на дено по-шукати ситки. Навчила дитинку слова "світкіта" (ранні зорі):

— Я лінується з тобою, — ска-зала Альбістана — але не ка-жи мені нікого йти на беріг мо-ря.

Пішли шмат дорogi в глиби-ну краю. Там, далеко від мо-ря, відбулася собі нову хату.

Раз прийшов їм на думку по-шукати собі іншіх оселі. Коли вони так мандрували лісом, на-дійшла страшна хмара з лосем і густою мрякою. Мряка була така густа, що вони вже зовсім не знали, куди їм ті. Розтабо-рилися на ніч, а на другий день вранці хотіли дальше йти.

Рано перша пробудилася жінка; а як стала ворухтисся, пробудилася також син. І пі-шли вони обидо до ліса, щоб пошукати, де вони. Нараз наїш-лися вони над берегом от-вертого моря. Дитинка якось дивно зжирнула, кинулася у-воду і зникла. Жінка та-кож не могла устоятися перед якоюсь непоборимою силою, тай і собі скокнула у воду. Але обидо заряже перемінисся у китів.

Талует пробудився. Побачив, що нема Альбістани і синка дитинку, таї зіврався. Як прийшов над берег, побачив, що великий кит, весело розспри-нувся нависла з дитиною на-вись, кит йде ще тільки з ве-бачити китів і всі роги поплили їм, а потім заверну сумо.

Альбістана піймала свого зодоб берега. Шов уже до-дому, таї в тисяміх місці, на північ, так далеко, аж вкін-Мерцій потягнула червоний цї перемінисся у дитинку.

каменем доволка насаді рогів. Рогі попливали самі з себе. Так освободився Талует і неба-ром прийшов до себе. Обидо рогі безмірно, що знову мо-жуть бути разом.

— Я лінується з тобою, — ска-зала Альбістана — але не ка-жи мені нікого йти на беріг мо-ря.

Пішли шмат дорogi в глиби-ну краю. Там, далеко від мо-ря, відбулася собі нову хату.

Раз прийшов їм на думку по-шукати собі іншіх оселі. Коли вони так мандрували лісом, на-дійшла страшна хмара з лосем і густою мрякою. Мряка була така густа, що вони вже зовсім не знали, куди їм ті. Розтабо-рилися на ніч, а на другий день вранці хотіли дальше йти.

Рано перша пробудилася жінка; а як стала ворухтисся, пробудилася також син. І пі-шли вони обидо до ліса, щоб пошукати, де вони. Нараз наїш-лися вони над берегом от-вертого моря. Дитинка якось дивно зжирнула, кинулася у-воду і зникла. Жінка та-кож не могла устоятися перед якоюсь непоборимою силою, тай і собі скокнула у воду. Але обидо заряже перемінисся у китів.

Талует пробудився. Побачив, що нема Альбістани і синка дитинку, таї зіврався. Як прийшов над берег, побачив, що великий кит, весело розспри-нувся нависла з дитиною на-вись, кит йде ще тільки з ве-бачити китів і всі роги поплили їм, а потім заверну сумо.

Альбістана піймала свого зодоб берега. Шов уже до-дому, таї в тисяміх місці, на північ, так далеко, аж вкін-Мерцій потягнула червоний цї перемінисся у дитинку.

